

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Euroopanmajavan toimintamalli
Lapväärtin – Isojoella

Verksamhetsmodell för europeisk bäver
i Lappfjärds – Storå

Majava ekosysteemi-insinöörinä

Majava on avainlaji, joka mahdollistaa monien muiden lajien menestymisen samalla alueella.

Majavanpesän suuaukko on veden alla, jottei sinne pääsisi maalla liikkuvia petoja. Pitääkseen vedenpinnan tason sopivalla korkeudella, ne keräävät puuta padoksi, joka tulvittaa yläpuolisen alueen. Tulva-alueilla on runsaasti lahopuuta ja vesiselkärangattomia. Niiden houkuttelevina alueelle ilmaantuu esimerkkiksi kolopesijötä, sorsalintuja, kaloja, matelijoita ja kääpiä. Entinen majavalampi muuttuu niityksi ja vesaioksi, joista hyötyvät niin linnut kuin hirvieläimetkin. Majavat viipyvät samalla paikalla vain muutamia vuosia, joten vesistön varrelle kehittyy vuosikymmenten mittaan eri vaiheissa olevien entisten ja nykyisten majavalampien mosaiikki.

A photograph of a beaver in its natural habitat. The beaver is in the foreground, facing left, with its head above water and its body partially submerged in green aquatic plants. In the background, there is a dense forest of tall, thin coniferous trees, some standing and some fallen, creating a lush, green landscape.

Bäver som ekosystemingenjör

Bävern är en nyckelart, som bidrar till att även många andra arter trivs i samma område.

Öppningen till bäverns bo ligger under vattnet för att rovdjur som rör sig ovanför vattenytan inte ska kunna ta sig in. För att hålla vattenytan på lämplig nivå samlar bävern träd och bygger en damm, som gör att det svämmar över i området ovanför dammen. I de översvämmade områdena finns riktigt med murkna träd och vattenlevande ryggradslösa djur. De lockar i sin tur till sig exempelvis hålbyggare, andfåglar, fiskar, kräldjur och tickor. Vattenansamlingen ovanför en gammal bäverdamm blir småningom äng och slyskog, som både fåglar och hjortdjur drar nytta av. Bävern stannar på samma plats endast några år, vilket betyder att det under årtionden skapas en mosaik av gamla och nuvarande, på grund av bäverdammar, skapade vattenansamlingar i olika stadier längs vattendraget.

Metsäni tulvii!

Voiko jostain saada korvausta?

Onko jatkuvalle padon purkamiselle vaihtoehtoja?

Euroopanmajavan aiheuttama vahinko ihmiselle

Metsäinen elinympäristö

- ▶ metsämaan vettyminen
- ▶ penkkasortuma
- ▶ metsätien sortuma

Ratkaisuvaihtoehdot

- Metsävakuutus
- Suojelu METSO-ohjelmassa
- Ympäristötuki
- Säästöpuiden kesittäminen
- Riittävä suojaista
- Monivaikutteisen kosteikon perustaminen ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä
- Purkuputki patoon*
- Padon purku*
- Pyyntilupien kohdentaminen

Yhteystaho

Vakuutusyhtiöt	ELY
Suomen metsäkeskus	Hakkuuoikeuden haltija
Hakkuuoikeuden haltija	Esim. Suomen riistakeskus, Suomen metsäkeskus
Maanomistaja	Maanomistaja
Maanomistaja	Suomen riistakeskus

Maatalousympäristö

- ▶ viljelysten vettyminen
- ▶ penkkasortuma
- ▶ peltotien sortuma

Ratkaisuvaihtoehdot

- Purkuputki patoon*
- Padon purku*
- Pyyntilupien kohdentaminen
- Satovakuutus

Yhteystaho

Maanomistaja	Maanomistaja
Maanomistaja	Suomen riistakeskus
Vakuutusyhtiöt	Vakuutusyhtiöt

Asuttu ympäristö

- ▶ tulvariskiä lisäävät ajopuut
- ▶ kaadetut pihapuut

Ratkaisuvaihtoehdot

- Runkojen poisto uomasta tarvittaessa
- Pihapuiden verkottaminen

Yhteystaho

Maanomistaja, tarvittaessa vesilain valvoja	Maanomistaja

*Padon purku tai purkuputken asentaminen on mahdollista ainoastaan 15.6.–15.10.

Skogen svämmar över!

Kan man få ersättning för skadorna?

Finns det alternativ till att ständigt riva dammen?

Skador som europeisk bäver orsakar för människor

Skogsmiljö

- ▶ vattensjuk skogsmark
- ▶ vallras
- ▶ ras på skogsvägen

Alternativa lösningar

- Skogsförsäkring
- Skydd inom METSO-programmet
- Miljöstöd
- Sparträden koncentreras
- Tillräcklig skyddsremsa
- Anläggande av multifunktionell våtmark i förebyggande syfte.
- Utoloppsrör i dammen*
- Rivning av dammen*
- Alllokering av jaktlicensern

Kontakt

Försäkringsbolagen
NTM-centralen

Finlands skogsscentral
Innehavaren av avverkningsrätten
Innehavaren av avverkningsrätten

T.ex. Finlands viltcentral, Finlands skogsscentral

Markägaren
Markägaren
Finlands viltcentral

Jordbruksmiljö

- ▶ vattendränkta odlingar
- ▶ ras i dikesrenarna
- ▶ ras på åkervägen

Alternativa lösningar

- Utoloppsrör i dammen*
- Rivning av dammen*
- Alllokering av jaktlicenser
- Skördeförsäkring

Kontakt

Markägaren
Markägaren
Finlands viltcentral
Försäkringsbolagen

Boendemiljö

- ▶ drivved som ökar översvämningsrisken
- ▶ fällda gårsträd

Alternativa lösningar

- Trädstammar tas bort ur fåran vid behov
- Gårdsträden förses med nätt

Kontakt

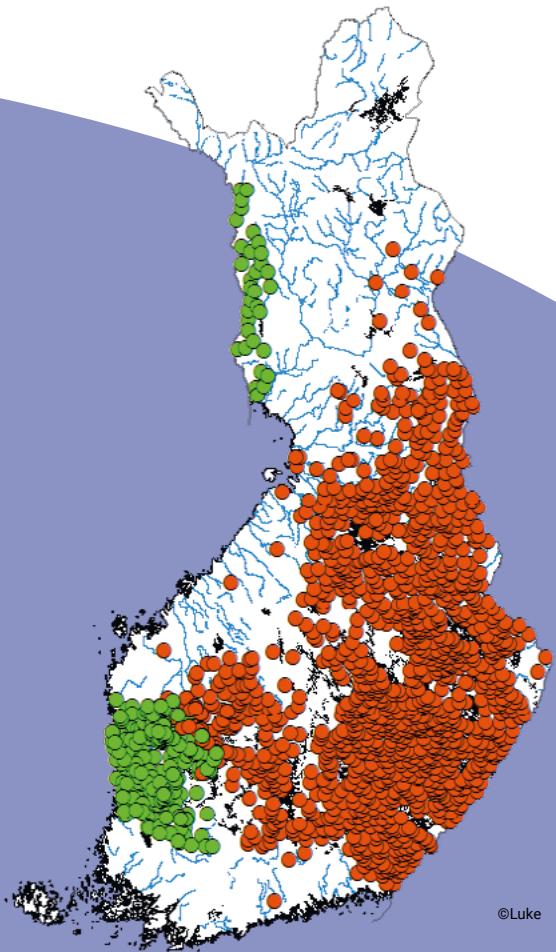
Markägaren, vid behov övertakaren av vattenlagen
Markägaren

*Rivning av damm eller installation av utloppsrör är möjligt endast under tiden 15.6.–15.10.

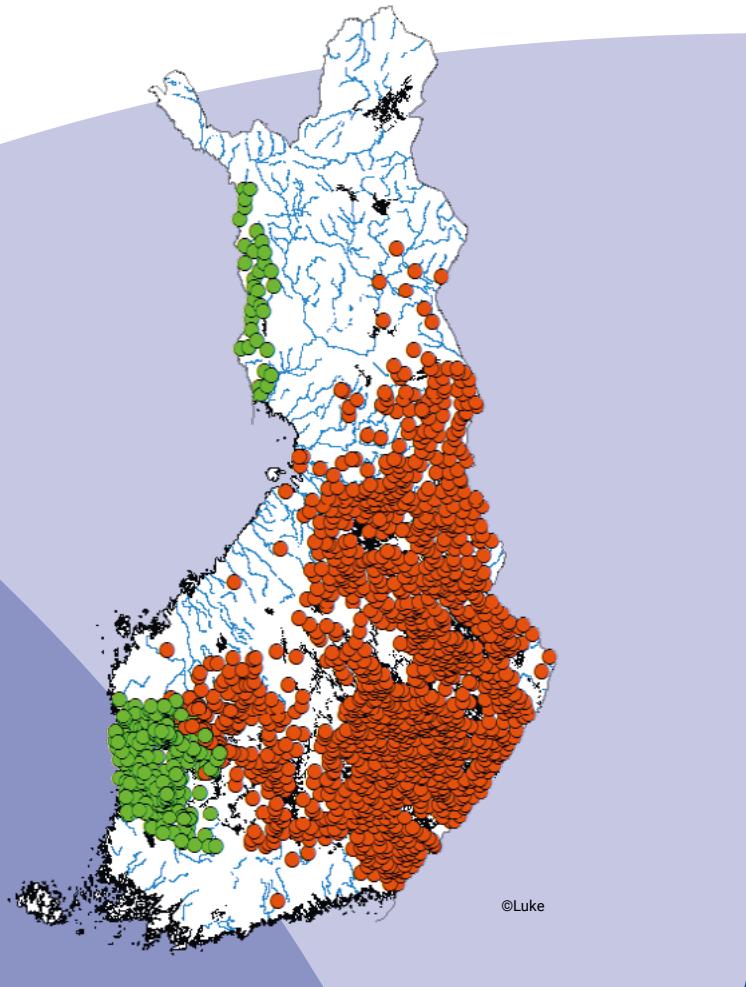
Vielä 1500-luvulla euroopanmajava oli hyvin yleinen Suomessa, mutta tämä Suomessa alkuperäinen laji metsästettiin sukupuuttoon kolmen seuraavan vuosisadan aikana. Sata-kuntaan onnistuttiin istuttamaan muutamia yksilöitä, joista kaikki eteläisen Suomen euroopanmajavat nykyisin periytyvät. Lajin geneettinen monimuotoisuus on siis hyvin suppea. Kanadanmajava määritellään vieraslajiksi; sitä istutettiin Suomeen tietämättä sen olevan eri lajia. Niiden levinneisyys (ruskeaa merkintää kartalla) on nykyisin euroopanmajavaa (vihreää merkintää) laajempi.

Riistalaji ja EU:n direktiivilaji

Vaikka euroopanmajava onkin Suomessa metsästettävä riistalaji, kuuluu se myös luontodirektiivin V lajeihin yhdessä muiden yhteisön tärkeinä pitämiensä lajien kanssa. Metsästyslaissa määritetään paitsi pyyntiluvista, myös padon purkamisen mahdollista-vasta ajanjaksosta (15.6.-15.10.).

©Luke

©Luke

Utbredning

Ännu på 1500-talet var bävern mycket vanlig i Finland, men den i Finland ursprungliga arten jagades och utrotades under de följande tre århundradena. I Satakunta lyckades man plantera ut några individer, och idag härsstamar alla europeiska bävrar i södra Finland från dessa. Artens genetiska mångfald är således mycket begränsad. Amerikansk bäver definieras som en främmande art; den inplanterades i Finland utan att veta att det var en annan art. Denna bäverart (brun färg på kartan) har större utbredning idag än den europeiska bävern (grön färg på kartan).

Viltart och direktivart

Trots att den europeiska bävern är en viltart som får jagas i Finland, hör den även till arterna i habitatdirektivets bilaga V tillsammans med andra arter som gemenskapen anser vara viktiga. I jaktlagen stadgas utöver om jaktlicenser även om tidpunkten för rivning av dammar (15.6-15.10).

Toimintamalli on osa Lapväärtinjokilaakson Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Tarkoituksena on vähentää koettuja haittoja ja lisätä lajin hyväksytävyttä. Toimintamalli koostuu esitteestä, viestinnän ja yhteistyön tehostamissuunnitelmasta sekä lajia esittelevästä tekstistä.

Verksamhetsmodellen är en del av skötsel- och användningsplanen för Natura 2000-området Lappfjärds ådal. Avsikten är att minska upplevelda olägenheter och att öka artens acceptabilitet. Verksamhetsmodellen innehåller en broschyr, effektiveringsplan för kommunikation och samarbete och texten som presenterar arten

